

Read the full book on: 10.1787/9789264204256-en

Przegląd stanu umiejętności w OECD: 2013. Pierwsze wyniki badania umiejętności osób dorosłych

Streszczenie w języku polskim

Rewolucja technologiczna, która rozpoczęła się w ostatnich dekadach XX wieku, wywiera wpływ na prawie każdy aspekt życia w XXI stuleciu. Zmieniła ona sposób, w jaki „rozmawiamy” ze znajomymi i najbliższymi, robimy zakupy i pracujemy. Szybsze i wydajniejsze usługi transportowe oraz telekomunikacyjne ułatwiają przemieszczanie się ludzi, a także przepływ towarów, usług i kapitału po całym świecie, prowadząc do globalizacji gospodarki. Takie przekształcenia społeczne i ekonomiczne spowodowały z kolei zmianę popytu na umiejętności. Ze względu na postępującą automatyzację produkcji i niektórych zadań wymagających niskich kwalifikacji spada zapotrzebowanie na rutynowe umiejętności poznawcze i rzemieślnicze, rośnie natomiast popyt na kompetencje dotyczące przetwarzania informacji oraz innego rodzaju zaawansowane umiejętności poznawcze i interpersonalne. Poza nabyciem kompetencji związanych z pracą zawodową pracownicy w XXI wieku muszą także dysponować umiejętnościami przetwarzania informacji oraz różnymi umiejętnościami „ogólnymi”, takimi jak komunikacja interpersonalna, samzarządzanie oraz umiejętność uczenia się, aby przetrwać okresy niepewności związane z dynamicznymi zmianami na rynku pracy.

Celem badania umiejętności osób dorosłych (PIAAC) było uzyskanie informacji na temat dostępności w społeczeństwie niektórych z wyżej wymienionych najważniejszych kompetencji oraz sposobu ich wykorzystania w sferze zawodowej i prywatnej. Bezpośrednio mierzy się w nim biegłość w zakresie kilku kompetencji związanych z przetwarzaniem informacji, tj. umiejętności czytania i pisania, liczenia oraz rozwiązywania problemów w środowiskach o wysokim nasyceniu techniką. Najważniejsze ustalenia są następujące:

Kompetencje dorosłych w dziedzinie czytania i pisania, liczenia oraz rozwiązywania problemów w środowiskach o wysokim nasyceniu techniką

- W większości krajów znaczna liczba osób dorosłych uzyskuje niskie wyniki w dziedzinie umiejętności czytania i pisania oraz liczenia. W krajach uwzględnionych w badaniu od 4,9% do 27,7% osób dorosłych charakteryzuje się zaledwie najniższą biegłością w dziedzinie czytania i pisania; w wypadku umiejętności liczenia zakres ten wynosi od 8,1% do 31,7%.
- W wielu krajach znaczny odsetek populacji nie ma doświadczenia dotyczącego wykorzystania technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych w wielu codziennych zadaniach lub nie ma podstawowych umiejętności w tym zakresie. Najniższy wskaźnik (niecałe 7%) dotyczy populacji w wieku 16–65 lat w Holandii, Norwegii i Szwecji, a najwyższy (około 23% lub więcej) — mieszkańców Włoch, Korei, Polski, Słowacji i Hiszpanii. Nawet wśród osób dorosłych dysponujących umiejętnością obsługi komputera większość uzyskała najniższy wynik w obszarze rozwiązywania problemów w środowiskach o wysokim nasyceniu techniką.
- Zaledwie między 2,9% a 8,8% osób dorosłych ma najwyższy stopień biegłości w dziedzinie rozwiązywania problemów w środowiskach o wysokim nasyceniu techniką.

Związek określonych cech społeczno-demograficznych z poziomem umiejętności

- Po uwzględnieniu innych cech okazało się, że osoby dorosłe z wykształceniem wyższym mają przewagę wynoszącą średnio 36 punktów — odpowiednik pięciu lat formalnego kształcenia — nad osobami o wykształceniu poniżej średniego II stopnia.
- Połączenie słabej edukacji początkowej i braku możliwości dalszego rozwijania biegłości może zapoczątkować błędne koło, w którym niski poziom biegłości skutkuje mniejszymi możliwościami rozwijania biegłości i odwrotnie.
- Nawet po uwzględnieniu dodatkowych czynników imigranci o innym języku ojczystym charakteryzują się znacznie niższymi poziomami biegłości w zakresie umiejętności czytania i pisania, liczenia i rozwiązywania problemów w środowiskach o wysokim nasyceniu techniką niż rdzenni mieszkańcy danego kraju, których pierwszy lub drugi język przyswojony w dzieciństwie pokrywał się z językiem oceny.
- Starsze osoby dorosłe cechują się zasadniczo niższym poziomem biegłości niż młodsze, jednak wielkość rozbieżności międzypokoleniowych istotnie różni się w zależności od kraju, co sugeruje, że polityka i inne okoliczności mogą osłabiać znaczenie czynników wpływających na negatywny związek między najważniejszymi umiejętnościami przetwarzania informacji a wiekiem.
- W dziedzinie umiejętności liczenia oraz rozwiązywania problemów w środowiskach o wysokim nasyceniu techniką mężczyźni uzyskują wyniki wyższe niż kobiety, ale przewaga ta nie jest duża i maleje po uwzględnieniu innych czynników. Wśród młodszych osób dorosłych różnica w biegłości uzależniona od płci jest pomijalna.

Sposób wykorzystania umiejętności w miejscu pracy

- Wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy wpływa na wiele zjawisk na rynku pracy, między innymi wydajność i różnicę zarobków między płciami.
- Niejednokrotnie zdarza się, że bardziej biegli pracownicy wykorzystują swoje umiejętności rzadziej niż pracownicy dysponujący mniejszą biegłością, co wskazuje na powszechność rozbieżności między poziomem umiejętności a ich wykorzystaniem w miejscu pracy.
- Zawód danej osoby jest silniej związany z wykorzystaniem przez nią umiejętności w pracy niż z poziomem wykształcenia lub rodzajem umowy o pracę.
- Około 21% pracowników ma zbyt wysokie kwalifikacje jak na zajmowane stanowisko, a 13% zbyt niskie, co ma istotny wpływ na wynagrodzenia i wydajność.

Rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności oraz ich utrata

- Biegłość w zakresie umiejętności czytania i pisania, liczenia oraz rozwiązywania problemów w środowiskach o wysokim nasyceniu techniką jest ściśle związana z wiekiem — osiąga szczytowy poziom w wieku około 30 lat, a następnie systematycznie spada (osoby z najstarszych grup wiekowych wykazują niższy poziom biegłości niż najmłodsi dorośli). Spadek biegłości z wiekiem wiąże się zarówno z różnicami w ilości i jakości możliwości jej rozwijania i utrzymania (szczególnie, ale nie wyłącznie, w drodze formalnego kształcenia i szkolenia) w ciągu życia, jak i z biologicznymi skutkami starzenia się.
- Na poziomie krajowym istnieje wyraźna zależność między stopniem uczestnictwa w zorganizowanych zajęciach edukacyjnych dla dorosłych a przeciętną biegłością w zakresie najważniejszych umiejętności przetwarzania informacji.
- Osoby dorosłe częściej angażujące się w działania związane z czytaniem, pisanem i liczeniem oraz częściej korzystające z technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych — zarówno w pracy, jak i poza nią — cechują się wyższym poziomem biegłości w dziedzinie czytania, pisania, liczenia oraz rozwiązywania problemów, nawet po uwzględnieniu poziomu wykształcenia. Podejmowanie tego rodzaju czynności poza pracą ma jeszcze silniejszy związek z biegłością w ocenianych umiejętnościach niż ich wykonywanie w pracy.

Związek między biegłością w zakresie umiejętności a dobrobytem ekonomicznym i społecznym

- Biegłość w zakresie czytania, pisania, liczenia i rozwiązywania problemów w środowiskach o wysokim nasyceniu techniką jest pozytywnie i niezależnie powiązana z prawdopodobieństwem uczestnictwa w rynku pracy, zatrudnienia oraz wyższego wynagrodzenia.
- We wszystkich krajach osoby, które uzyskały niższe wyniki dotyczące biegłości w czytaniu i pisaniu, częściej niż osoby bardziej biegłe skarżą się na zły stan zdrowia, uważają, że mają

niewielki wpływ na procesy polityczne, oraz stronią od działalności społecznej i wolontariackiej. W większości krajów osoby o niższej biegłości częściej charakteryzują się także niskim poziomem zaufania do innych.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org , faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *OECD Skills Outlook 2013. First Results from the Survey of Adult Skills*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264204256-en